



SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Terje Kivisaar

Teie 20.09.2026 /

terje.lohmus25@gmail.com

Meie 03.10.2026 nr 2-1/23458-2

Koopia: Sotsiaalministeerium

Vastuskiri

Lugupeetud Terje Kivisaar

Pöörduisite Sotsiaalministeeriumi ja Sotsiaalkindlustusameti poole küsimustega lastekaitse süsteemi toimimise, järelvalve ning abivajavate laste kaitse tagamise kohta.

Vastame teie küsimustele nende esitamise järjekorras.

1. Millised on Sotsiaalkindlustusameti järelvalvespetsialisti konkreetsed kohustused ja tegevused olukorras, kus SKA saab teavet võimaliku abivajava lapse kohta või tuvastab kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöös süsteemseid puudusi?

LasteKS § 27 lõike 1 kohaselt on abivajavast lapsest teatamise kohustus kõigil isikutel, kellel on selline teave. See kohustus laieneb ka SKA ametnikule.

Kui SKA-le teatavaks saanud info viitab sellele, et KOV ei ole oma seadusest tulenevaid kohustusi nõuetekohaselt täitnud, hindab SKA teavet oma järelvalvepädevusest lähtuvalt. Teabe saamine võimalikust rikkumisest ei tähenda automaatselt järelvalvemenetluse algatamist, SKA hindab asjaolusid ja otsustab järelvalve vajaduse kaalutlusõiguse alusel. Järelvalvet ei alustata automaatselt iga pöördumise või võimaliku puuduse korral.

Sõltuvalt puuduse laadist ja raskusest võib SKA alustada järelvalvemenetlust või kasutada muid asjakohaseid meetmeid. Näiteks võib SKA juhtida KOVi tähelepanu tuvastatud puudustele märgukirjaga ning soovitada puuduste kõrvaldamiseks ja lastekaitsetöö kvaliteedi parandamiseks taotleda SKA laste heaolu osakonna pakutavat siseriiklikku nõustamisteenust. Meetme valikul arvestatakse muu hulgas puuduse raskust, korduvust ja ulatust ning võimalikku mõju lapse õigustele ja heaolule.

2. Milline on SKA ja Sotsiaalministeeriumi tegevusmudel korduvate või süsteemsete puuduste korral kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöös?

SKA teostab KOVi lastekaitsetöö üle järelvalvet ning toetab ja nõustab kohalikke omavalitsusi. Sotsiaalministeeriumi ülesanne on lastekaitsepoliitika kujundamine ja selle rakendamise koordineerimine.

Vastavalt SHSile esitab SKA haldusjärelvalvetes tuvastatud süsteemseid puudusi kajastava aruande Sotsiaalministeeriumile vähemalt üks kord aastas 1. märtsiks.

SKA järelevalve viib puuduste tuvastamisel vajadusel läbi järelkontrolli ja kui järelkontrolliga ilmneb, et süsteemsed puudused ei ole kõrvaldatud, järgneb ettekirjutus sunniraha hoiatusega. Sunnivahendit rikkumise kõrvaldamiseks praktikas kasutatakse ja KOVID on ka sunniraha maksnud. Sunniraha tasub KOV seni, kuni puudused on kõrvaldatud.

3. Millal ja millistel alustel hinnatakse, et tegemist ei ole enam üksikjuhtumiga, vaid süsteemse probleemiga, mis eeldab riigi tasandi sekkumist?

Juhime tähelepanu, et õigusaktides ei ole sätestatud kindlat piiri, millest alates tuleb puudust käsitleda süsteemse probleemina.

Süsteemsele probleemile võivad viidata näiteks samalaadsete puuduste kordumine, varasemalt tuvastatud puuduste jätkumine ning nende mõju laste õiguste ning heaolu tagamisele aga ka probleemid KOVi töökorralduses, juhtimises või menetluspraktikas.

4. Milliseid konkreetseid meetmeid on Sotsiaalministeerium ja SKA rakendanud või kavatsevad rakendada nende KOV-ide suhtes, kelle lastekaitsetöös on järelevalve käigus tuvastatud korduvaid puudusi?

SKA võib rakendada nii kontrollivaid kui ka toetavaid meetmeid, sealhulgas nõustamist, järelkontrolli ja ettekirjutuse tegemist ning vajaduse korral rakendada seaduses ette nähtud sunnivahendeid.

Järelevalve tulemusi kasutatakse ka KOVide nõustamise, metoodilise toe ja lastekaitsetöö arendamise sisendina. Laiemate või mitmes KOVis korduvate probleemide korral saab järelevalvest saadud teave olla sisendiks ka Sotsiaalministeeriumi poliitikakujundamisele.

5. Millal toimub esimene ümarlaud, kus arutatakse Eesti lastekaitseüsteemi kvaliteeti, järelevalvet, töökoormust, menetlusstandardeid ja korduvate puuduste lahendamist?

Lastekaitsetöö kvaliteedi, järelevalvepraktika ja valdkonna arendusvajaduste käsitlemiseks tehakse koostööd SKA; Sotsiaalministeeriumi, kohalike omavalitsuste ja teiste partneritega erinevates koostöövormides.

Peame oluliseks valdkonna osapoolte vahelist koostööd ja kogemuste vahetamist ning ka ümarlauad võivad olla üheks sobivaks võimaluseks lastekaitsevaldkonna küsimuste ühiseks arutamiseks. Ümarlaua formaadis kohtumiste vajadust, osalejaid ja aega hinnatakse vastavalt käsitletavale teemale ning eesmärgile.

Täname Teid pöördumise eest ja loodame, et selgitustest oli abi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kersti Kask
talituse juhataja